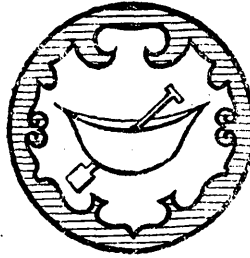

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18.

Administracja czynna od godz. 9-12 wp.
Redakcja od godz. 2-3 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 3200.—
Miesięcznie . „ 800.—

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 200.—Przed tekstem Mk. 600.— za wiersz (dwie szpalty na stronie). Drobne 100 marek za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 1000.—

Cena egzemplarza 200 Marek

Nr 1. (171.)

Łódź, środa 8 stycznia 1923

Rok V.

~~PREZYDIUM~~

~~RADY NARODOWEJ m. ŁODZI~~

~~Wydział Prawny~~

~~Cena egzemplarza pojedynczego wynosi Mk. 200.—~~

~~Stawki opłat za ogłoszenia są następujące: za wiersz nonparelowy (4 szpalty na stronie) Mk. 200.—, przed tekstem (na stronie 2 szpalty) Mk. 600.—, drobne za wyraz Mk. 100.—, najmniejsze ogłoszenie Mk. 1.000.—.~~

Od administracji.

Wobec znacznego wzrostu kosztów wydawnictwa cena prenumeraty „Dziennika Zarządu m. Łodzi“ za kwartał bieżący podwyższona została do Mk. 3.200.—

Prenumerata miesięczna wynosi Mk. 800.—

EDWARD ROSSET.

Zbiory pszenicy i żyta w Europie w roku 1921-1922.

W Międzynarodowym Instytucie Gospodarstwa Rolnego, mającym siedzibę w Rzymie, dokonano obliczeń tegorocznych zbiorów 2-ch najważniejszych produktów zboża, mianowicie pszenicy i żyta. Z obliczeń tych wynika, że pod względem urodzaju zarówno pszenicy jak żyta, rok gospodarczy 1921/22 był dla Europy niepomyślny. Zapoznajmy się z wynikami wspomnianych obliczeń.

K R A J	Rok gospodarczy		Różnica
	1921/22	1920/21	
Francja	64,057	88,034	— 23,977
Włochy	43,400	52,482	— 9,082
Hiszpanja	34,266	39,504	— 5,238
Rumunja	21,000	21,381	— 381
Niemcy	18,957	29,338	— 10,381
Anglja i Walja	16,547	18,990	— 2,443
Węgry	12,267	14,347	— 2,080
Polska	11,505	10,181	† 1,324
Bułgaria	9,347	11,569	— 2 222
Czechosłowacja	8,293	10,528	— 2,235
Belgia	2,686	3,945	— 1,259
Grecja	2,600	3,040	— 440
Szwecja	2,370	3,423	— 853
Danja	2,304	3,033	— 729
Austrja	1,946	1,756	† 190
Holandja	1,425	2,293	— 868
Szwajcaria	972	1,438	— 466
Łotwa	258	213	† 45
Finlandja	81	76	† 5
Jugosławia	—	14,071	—
Portugalja	—	2,344	—

Z zadowoleniem możemy stwierdzić, że Polska znajduje się w szeregu tych nielicznych krajów europejskich, w których zbiory pszenicy z roku 1922 przewyższają zbiory z roku ubiegłego. Co więcej, wśród krajów tych Polska zajmuje pierwsze miejsce, wykazując, jak z tablicy № 1 widać, 1,824,000 kwintali, czyli 182,400 ton przewyżki. Złożyło się na to głównie powiększenie obsianej powierzchni. Co do urodzaju, to był, acz nieznaczny, na pszenicę tura. Wydajność jednego hektara obsianej ziemi wynosiła w r. 1921/22 przeciętnie 11,0 kwintali w poprzednim roku gospodarczym jedynie 10,7 kwintali. Jeśli natomiast chodzi o pszenicę ozimą, zbiory tegoroczne uważać należy za niezadawalające. W roku 1921/22 zebrano z 1 hektara obsianej ziemi przeciętnie 11,8 kwintali w r. 1920/21 12,0 kwintali. Tu zaznaczymy, że w bieżącym roku najbardziej wydajnym okazało się województwo pomorskie (z 1 hekt. 19,6 kw. pszenicy ozimej, 16,0 jarej), najmniej zaś województwo nowogrodzkie (7,9 i 8,3). Co do województwa łódzkiego, to dało zbiory stosunkowo średnie (11,9 i 9,5).

Prócz Polski, zwykłą zbiorów w roku 1921/22 wykazuje Finlandja, Łotwa i Austrja. Zwykła ta jednak jest niska.

O Jugosławji i Portugalji brak dotąd danych. Pozostałe kraje Europy nie osiągnęły w r. 1921/22 skali zbiorów pszenicy z roku poprzedniego. Szczególnie znaczną zniżkę obserwujemy we Francji (zgórą 23 miliony kwintali) i w Niemczech (zgórą 10 milionów kwintali). Ogółem — tegoroczne zbiory pszenicy w Europie nie są niższe od zeszłorocznych o 6,11 milionów ton.

Przechodzimy do statystyki zbiorów żyta.

Liczbowe wyniki zbiorów przedstawiają się następująco:

T A B L I C A № 2.

Zbiory żyta w Europie (w tysiącach kwintali):

K R A J	Rok gospodarczy		Różnica
	1921/22	1920/21	
Niemcy	53,491	67,986	— 14,475
Polska	51,327	42,562	† 8,765
Czechosłowacja	11,633	13,649	— 2,016
Francja	9,553	11,276	— 1,723
Hiszpanja	6,945	7,142	— 197
Szwecja	5,850	7,064	— 1,214
Węgry	5,446	6,887	— 441
Belgia	4,724	5,404	— 2,680
Holandja	3,366	4,500	— 1,134
Austria	3,300	3,216	† 84
Dania	3,138	3,100	† 138
Bułgaria	2,225	2,131	† 94
Rumunia	2,000	2,307	— 307
Łotwa	1,987	2,491	— 504
Finlandja	1,975	2,638	— 663
Włochy	1,210	1,431	— 221
Grecja	600	800	— 200
Szwajcaria	430	396	† 34
Jugosławia	—	1,466	—
Portugalja	—	—	—

Z danych w powyższej tabelicy zawartych, wynika, że również pod względem zbiorów żyta Polska dominuje wśród krajów, które w r. 1921/22 wykazują przewyżkę sprzętu w stosunku do roku poprzedniego. Pocieszający tu odnotujemy fakt, że w roku 1921/22 zwiększyła się zarówno wielkość obsianej powierzchni, jak i wysokość sprzętu z hektara. W roku 1920/21 powierzchnia, uprawniona żytem ozimem i jarem, wynosiła ogółem 3,587.964 hekt., w 1921/22 roku 4,382,124 hekt. Czyli na 100 hekt., uprawnionych żytem w r. 1920/21, przypada w r. 1921/22 122,1 hekt. Wzrost wydajności hektara ilustrują poniższe cyfry:

	} Rok gosp.	Żyto ozime	Żyto jare
Z 1 hekt. zebrano			
(w kwintalach)	1921/22	12,2	8,9

Maksymalną przeciętną wydajność wykazało w ostatnim roku województwo pomorskie (17,6 kw. żyta ozimego z hekt. i 12,4 kw. jarego), minimalną — województwo nowogrodzkie (9,0 kw. żyta ozimego z hekt. i 5,9 kw. jarego). Mamy tu zatem analogję ze stosunkami w zakresie sprzętu pszenicy. Województwo łódzkie wykazuje liczby obiegające od przeciętnych. Mianowicie z 1 hekt. zebrano przeciętnie 11,0 kw. żyta ozimego i 8,1 kw. żyta jarego. W stosunku do r. 1920/21 wydajność hektara uległa pewnej niższe.

Obok Polski sprzęt wyższy, aniżeli w r. 1920/21, wykazały: Bułgaria, Dania, Austria i Szwajcaria. Pokazną niżkę zbiorów żyta obserwujemy w Niemczech, dalej w Belgji i Czechosłowacji. Wogóle wynik sprzętu żyta w Europie w roku bieżącym jest o 1,48 milionów ton mniejszy niż w roku zeszłym.

Sumując dane, dotyczące zbiorów pszenicy i żyta, otrzymujemy rezultaty. Ogólna niżka tegorocznego sprzętu tych 2-ch produktów w Europie w stosunku do zeszłorocznego wynosi 7,59 milionów ton, w odsetkach — 15,2%. Zniżka w poszczególnych krajach przedstawia się następująco: Holandia — 29,5%, Francja — 25,9%, Niemcy — 25,6%, Włochy — 17,3%, Bułgaria — 15,5%, Anglja — 12,9%, Węgry — 12,5%, Hiszpanja — 11,7%.

Dział sprawozdawczy.

Protokół.

49 (IV sesji), w 2-gim terminie, zg. z art. 81 D. o S. M. posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dn. 20 grudnia 1922 r.

Komplet radnych: 56. Obecnych radnych: 40. Komplet członków Magistratu: 10. Obecnych członków Magistratu: 6.

Posiedzenie otworzył o g. 8 m. 20 wiecz. zastępca przewodniczącego Rady, r. St. Rapalski, w obecności quorum Rady (46 członków), zaprosiłszy do stołu prezydjalnego r. sekretarzy F. Wójciaka i G. Praszkię, oraz sekretarza Prezydium p. P. Rundo do prowadzenia protokołu.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego zastępca przewodniczącego R. M. r. St. Rapalski uczcił przemówieniem okolicznościowem pamięć zamordowanego skrytobójczo pierwszego Prezydenta Rzplitej Polskiej ś. p. Gabriela Narutowicza.

Kończąc swe przemówienie, przewodniczący uważa, że będzie niewątpliwie wyrazicielem ołbrzymiej większości Rady Miejskiej, jezeli z trybuny radzieckiej wyrazi najwyższe potępienie nie tylko dla bezpośrednich sprawców zbrodni, ale również i tych wszystkich, którzy przez zbrodniczą propagandę stworzyli bagno, siejące zaraźki w atmosferę duchową Polski, wnosząc miazmaty i bakterje zgnilizny moralnej i politycznego szalu; napiętnować ich przeto należy, jako współwinnych i podżegaczy.

Przemówienia przewodniczącego radni wysłuchali stojąc.

Na znak żałoby, przewodniczący zawiesza posiedzenie na 15 minut.

Po przerwie, wbrew epozycji r. Pogonowskiego, uważającego, że po przemówieniu przewodniczącego należy przejść nad sprawą do porządku dziennego, Rada postanawia wysłuchać przedstawicieli poszczególnych ugrupowań radzieckich, życzących wypowiedzieć się o sytuacji politycznej kraju, wytworzonej ostat-

niemi wydarzeniami wzgl. zgłosić w tej mierze deklaracje.

R. Kałużyński w imieniu frakcji P. P. S. zgłasza oświadczenie treści następującej:

„Opór prawicy naszego Sejmu przeciw Konstytucji Narodu, Prawu i woli większości Narodu położył trupem pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej. Broń fanatyka reakcji spługawiła nieskalany honor Polski, której dzieje po raz pierwszy zapoznały się z mordem, dokonanym na jej pierwszym, konstytucyjnym reprezentancie. Cios, który pozbawił życia Prezydenta Narutowicza, godzi w podstawy praworządności Rzeczypospolitej.

Naród polski, polski lud bierze sztandar narodu w swoje ręce. Lud robotczy, wezwany strzałem morderców do czujności, stróżować będzie niezłomnie nad powagą prawa i Konstytucji.

Frakcja radnych P. P. S., jako reprezentantka klasy pracującej m. Łodzi, wyrażając jaknajenergiczniejszy protest i oburzenie przeciw dokonanemu zamachowi, wzywa całą demokrację kraju do zwarcia szeregów ku obronie swoich ideałów. Propagandzie reakcji przeciwstawimy wolę szerokich mas robotniczych, siłę reakcji przeciwstawimy gniew ludu. **Lecz nie chcemy wojny domowej.** Lud nie grozi ale ostrzeża.”

R. Nowosielski w imieniu swoim oraz rr. Adamskiego, Borysławskiego, Kotkowskiego i Pogonowskiego zgłasza oświadczenie treści następującej:

„Dopóki sąd nie zbadał sprawy i nie udowodnił udziału innych osób, nie wolno uogólniać i rzucać insynuacji na przeciwników partyjnych i robić ich odpowiedzialnymi za mord. Sądzę, że gdyby ś. p. Gabriel Narutowicz mógł być w tejsali, napewno zaprotestowałby przeciw takiemu oddaniu mu czci pośmiertnej.

Wobec tego pozwalamy sobie wyrazić życzenie, aby krew przelana ś. p. Narutowicza otrzeźwiła społeczeństwo na lewicy i prawicy, żeby zobaczyło, nad jaką przepaścią Polska stoi, do której niechybnie stoczy się, o ile

partje i stronnictwa zamiast współpracować nad budową Polski, będą dalej zwalczać się tak bezwzględnie, jak to dotąd miało miejsce.

Cześć pamięci ś. p. Gabriela Narutowicza, pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej“.

R. Lichtenstein w przemówieniu swem przeciwstawia obłudne hasła głoszone przez ugrupowania, skupiające się w Ch-Je-N'ie, destrukcyjnej robocie tego stronnictwa, będącej zaprzeczeniem demokracji i praworządności, piętnuje posiew nienawiści rasowej i klasowej propagowanej w najszerszych masach, licząc na ich niewyrobieńnię polityczne i bezkrytycyzm i to wszystko w celu uchwycenia pełni władzy w swoje ręce.

R. Lichtenstein uważa, że w tym momencie klasa robotnicza nie może milczeć, nie może wyczekiwać beczynnie, natomiast winna stworzyć jednolity front w celu obrony z takim mozołem wywalczonej zdobyczy ludu pracującego i demokracji.

Na zakończenie swego przemówienia r. Lichtenstein w imieniu stronnictwa, które reprezentuje (Bundu), składa następujące oświadczenie:

„Dążenie obszarniczokapitalistycznej reakcji do objęcia niepodzielnej władzy po nieudanej próbie osiągnięcia tego celu drogą legalną w Sejmie przyjęło w ostatnich dniach formy ostrzejsze.

Wypadki dn. 11 ub. m. i ohydny i podstępny mord, dokonany na osobie nowo-obranego nie w myśl życzeń Ch-Je-Ny prezydenta, dowodzą, iż reakcja próbuje zagarnąć władzę w drodze gwałtu i teroru. Dążenie to znajduje się w związku z wzmożoną reakcją burżuazyjną wszechświatową, która dodała otuchy i rodzimej reakcji w zdecydowanej woli ku opanowaniu za wszelką cenę całkowitej władzy w Państwie celem umożliwienia sobie bezgranicznego ucisku i wyzysku proletariatu i mas ludowych Polski.

Czynami swemi dowiodła reakcja, że fałszem i obłudą w jej ustach są stale przez nią ogłoszone hasła praworządności, poszanowania konstytucji i porządku. Hasła te mają dla niej tylko sens nietykalności i przywilejów klasowych, prawa wyzysku i ucisku, mas ludowych. Aby psychologicznie opanować masy ludowe i przygotować grunt do swych zbrodniczych czynów, prowadzi reakcja naganke antysemitką, skierowując uwagę mas nie na rzeczywiste różnice społeczne, lecz na sprawy narodowościowe, rozdmuchując instynkty szo-

winistyczne i atmosferę walk narodowościowych, wyznaniowych i rasowych.

Ten jej cel został ułatwiony przez słabość elementów demokratycznych, które nie mają odwagi przeciwstawić się tej agitacji. Dąta możność szerokiego rozwoju swej akcji i rozuchwaliła reakcję obszarniczokapitalistyczną ta okoliczność, że aparat państwowy został przez nią opanowany, że ważniejsze stanowiska w administracji, sądownictwie i armji znajdują się w rękach zdecydowanych zwolenników reakcji lub też jej ślepych narzędzi. Za pomocą tego aparatu prześladowane były stale organizacje robotnicze, aresztowano i skazywano działaczy robotniczych, zamykano prasę robotniczą, natomiast z pełnej swobody korzystała reakcja.

Klasa robotnicza w swej walce o byt, o wyzwolenie, o socjalizm, jest jednak żywnie zainteresowana w niedopuszczeniu reakcji do władzy, a więc w ramach obecnego ustroju społecznego, w rozszerzeniu i obronie demokratycznych swobód gwarantujących klasie robotniczej rozwój i walkę o zwycięstwo. Dlatego też klasa robotnicza uznaje z całą świadomością groźbę c. wili, która zagraża zupełnem ujarzmieniem szerokich warstw ludowych. Jednolitemu frontowi reakcji winien być przeciwstawiony jednolity front klasowo-uświadomionego proletariatu, który dotychczas nie istnieje wobec wzajemnie zwalczających się obozów robotniczych. Proletariat powinien uświadomić sobie, że najbardziej demokratyczny rząd nie będzie miał siły ani odwagi przeciwstawić się kategorycznie reakcji, jeżeli nie będzie do tego pobudzany przez zdecydowaną i zorganizowaną postawę klasy robotniczej.

W danej chwili domagamy się od rządu:

1. rozbrojenia organizacyj reakcyjnych.
2. usunięcia wszystkich reakcjonistów ze stanowisk w administracji, sądownictwie i armji,
3. zakazu agitacji reakcyjnej i antysemitkiej,
4. zupełnej wolności prasy i zebrań dla proletariatu,
5. amnestji dla działaczy robotniczych,
6. zniesienia artykułów ustaw karnych kodeksu carskiego“

R. Holenderski wyłuszcza stanowisko ugrupowania, jakie reprezentuje (Poalej-Sjon), przyłączając się w ogólności do wywodów przedmowy.

Członek Rady Miejskiej, A. Rzewski zastanawia się dłużej nad przyczynami, które

złożyły się na wytworzenie tej atmosfery moralnej, w której wylął się pomysł zbrodni i ilustruje swoje wywody całym szeregiem cytat z prasy polskiej ostatniej doby.

Po ukończeniu przemówień przewodniczący poddaje pod głosowanie zgłoszone wnioski, w rezultacie czego Rada postanawia:

1. na wniosek r. Kotkowskiego:

a) upoważnić udającego się do Warszawy prezydenta A. Rzewskiego do złożenia w imieniu Rady Miejskiej kondolencji rodzinie ś. p. G. Narutowicza oraz marszałkowi Sejmu Ratajowi, pełniącemu obowiązki Prezydenta Rzplitej;

b) przemianować ul. Dzielną na ul. Prezydenta Narutowicza.

2. na wniosek r. Bermana:

upoważnić przewodniczącego Rady Miejskiej r. A. Remiszewskiego oraz prezydenta miasta, członka R. M. A. Rzewskiego do reprezentowania Rady Miejskiej na pogrzebie, odbyć się mającym w piątek dn. 22 ub. m.

3. na wniosek Magistratu:

„Przychylając się do uchwały Magistratu № 1483 z dn. 12 grudnia 1922 r.

1. utworzyć wieczysty fundusz stypendjalny im. Pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Gabryela Narutowicza w kwocie mk. 500.000.— rocznie, płatny w czterech ratach kwartalnych, dla łodzianina — studenta Wydziału budowy dróg i mostów politechniki Warszawskiej, z tem, że Magistratowi m. Łodzi przysługiwać będzie prawo podwyższania tego stypendjum w miarę dewaluacji pieniądza.

2. ustalenie przez kogo kandydaci do stypendjum mają być przedstawiani—przekazać k-sji do spraw ogólnych;

3. wezwać Magistrat do wykonania postanowienia zawartego w p. 1 niniejszej uchwały.

Przyjęto do wiadomości:

1. Oświadczenie Przewodniczącego, iż z powodu niedojścia do skutku posiedzenia Rady, wyznaczonego na dzień 19 grudnia b. r., posiedzenie dzisiejsze, jako w 2-im terminie, jest prawomocne bez względu na liczbę obecnych.

2. Zawiadomienie radnych: Badziana, Braudogo, Helmana, Kopcińskiego, Lętowskiej, Mincberga, Pudlarza, Rosenblatta, Stupnickiego, Uty, usprawiedliwiających nieobecność swą na dzisiejszym posiedzeniu.

3. Odpowiedź prez. A. Rzewskiego na krótkie zapytanie rr. Kotkowskiego i Pogonowskiego o zamknięciu subskrypcji na kapitał

zakładowy Kol. Dojazdowej Łódź-Rokiciny-To-maszów.

4. Uchwałę Magistratu № 1395 z dn. 4 grudnia 1922 r. treści następującej:

„Zgodnie z wnioskiem Oddz. Podatkowego № 934/22 II z dn. 1 grudnia 1922 r. uchwalono zaniechać poboru na rzecz m. Łodzi — na zasadzie uchwały Rady Miejskiej № VIII z dn. 18 sierpnia 1921 r., zatwierdzonej reskryptem Ministerstwa Spr. Wewnętrznych № 3308 z dn. 23 czerwca 1922 r., — specjalnej składki gruntowej.

Wybrano:

Do Miejskiej Komisji Szacunkowej dla wymiaru państwowego podatku od dochodu (na miejsce obyw. W. Trepki, M. Kernbauma, R. Benaicha, L. Korala, K. Schweikerta, G. Klukowa) —

na członków:

Szyfa Hieronima Sienkiewicza 50,
Więckowskiego Karola Konstantynowska 17,
Rosseta Leona Nawrot 8,

na zastępców:

Bogdańskiego Edmunda Dzielna 42,
Rosnera Juljusza Zielona 26,
Kocha Aleksandra Piotrkowska 85.
(przez aklamację).

Uchwalono:

I. W sprawie zmiany wskutek zniekształcenia ustępu 3-go art. 27 nowej umowy pomiędzy Magistratem m. Łodzi a Spółką Akc. Kol. El. Ł. (uchwała R. M. № VIII z dn. 16. XI. 22) —

W związku z odezwą Magistratu № O. 2797/22-I z dn. 20 grudnia rb. nadać ustępowi powyższemu następujące brzmienie:

„Główne odszkodowanie równać się będzie sumie rocznego przeciętnego czystego dochodu z przedsiębiorstwa za ostatnie pięć lat poprzedzające termin, od którego ma być oddane przedsiębiorstwo. Pod czystym dochodem rozumie się przewyżkę dochodów brutto na rozchodami brutto podług ksiąg handlowych Spółki z odliczeniem od tej przewyżki podatku dochodowego, podatku od kapitału i funduszu odnowienia, pomnożonego przez ilość lat pozo-

stałych do wygaśnięcia koncesji, t. j. do dn. 31 grudnia 1962 roku."

II. W sprawie udzielenia Magistratowi prowizorjom budżetowego na r/adm. 1923 —

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 428 z dn. 12 grudnia 1922 r., postanawia:

1. udzielić Magistratowi m. Łodzi prowizorjom budżetowe na pierwsze 3 miesiące r/adm. 1923, t. j. na czas od dn. 1 stycznia do dn. 31 marca 1923 r., w wysokości 1.000.000.000.—

mk. miesięczne dla wszystkich wydziałów administracyjnych (bez Oddz. Handlowego-Wydz. Handl.-Gospodarczego) z prawem procentowego przekraczania tej kwoty stosownie do wzrostu drożyzny, ustalonego przez Wojewódzką Komisję do badania wzrostu kosztów utrzymania w Łodzi,

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

III. W sprawie upoważnienia Magistratu do wzięcia pożyczki w kwocie mk. 40.000.000 — na budowę szkoły powszechnej przy ul. Zagajnikowej —

Rada Miejska m. Łodzi na zebraniu w dniu 20 grudnia 1922 roku w obecności zastępcy przewodniczącego Stanisława Rapalskiego i 45 członków Rady jednomyślnie uchwaliła:

1. przyjąć od Skarbu Państwa pożyczkę w wysokości 40.000.000 — mk (słownie: czterdzieści milionów marek polskich) na budowę publicznej szkoły powszechnej w Łodzi przy ul. Zagajnikowej № 32 na warunkach wymienionych w reskrypcie Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. № 21508/I z dn. 19 września 1922 r.,

2. użyć pożyczki tej wyłącznie na cel, na jaki została zaciągnięta.

3. reczyć za zwrot zaciągniętej pożyczki i spłatę procentów w umówionym terminie całym nieruchomości i ruchomymi majątkiem gminy i wszystkimi jej dochodami,

4. wstawiać do budżetu gminy corocznie, aż do całkowitej spłaty pożyczki, odpowiednią sumę na spła-

tę przypadających rat wraz z odsetkami,

5. zgodzić się, aby w razie opóźnienia w wypłacie raty w oznaczonym terminie zaległa rata była ściągnięta przymusowo w drodze postępowania administracyjnego wraz z odsetkami za zwłokę w wysokości 10% w stosunku rocznym od raty zaległej oraz z kosztami egzekucji.

IV. W sprawie wywłaszczenia gruntu pod radowę gmachu Starostwa Łódzkiego —

Rada Miejska, korzystając z przyśługującego jej, na zasadzie § 2 ust. 3 Rozp. Wykon. Prezesa Głównego Urzędu Ziemińskiego z dnia 29 lipca 1921 r. do art. 26 Ustawy z dn. 15 grudnia 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej (Monitor Polski № 214), prawa ingerencji opiniodawczej w kwestji wywłaszczenia gruntów w obrębie granic miejskich położonych, popiera uchwałę Wydz. Powiatowego Sejmiku Łódzkiego, powziętą na XXII posiedzeniu, odbytem w dn. 30 października 1922 r. w sprawie wywłaszczenia gruntów prywatnych, położonych w Łodzi przy zbiegu ulicy Tramwajowej i Dzielnej, a mianowicie: parceli Minauea obszaru 2391,07 metr. kwadratowych, parceli Tenenbauma 1180 mtr. kw., parceli Heimana Roszala obszaru 1180 mtr. kw. i części parceli Janowskiego obszaru 162,50 mtr. kwadr., pod budowę gmachu Sejmiku Łódzkiego, Starostwa i szeregu powiatowych instytucji komunalnych, zaznaczając jednocześnie, że:

1. wybór gruntów tych uważa za najodpowiedniejszy ze względu na położenie ich przy linii tramwajowej i w nieznacznej tylko odległości od centrum miasta,

2. wykup gruntów tych, jako niezabudowanych i niewykorzystanych dotychczas jako parcele budowlane, nastąpić może bez żadnych trudności prawnych i finansowych,

3. wywłaszczeniu gruntów tych nie stoi na przeszkodzie plan regulacyjny miasta, gdyż konfiguracja

terenowa tej dzielnicy miasta nie ulegnie w związku z tem żadnym zmianom,

4. ogólny obszar gruntów tych (4913,57 metrów kwadratowych) jest minimalnem zapotrzebowaniem terenowem, niezbędnem do zrealizowania projektu.

V. W sprawie powołania do życia Miejskiego Komitetu Obchodu 150-iej rocznicy ustanowienia K-sji Edukacji Narodowej i zgonu St. Konarskiego —

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 1365 z dn. 28 listopada 1922 r., postanawia

1. powołać do życia Miejskowy Komitet Obchodu 150 rocznicy ustanowienia K-sji Edukacji Narodowej i zgonu Stanisława Konarskiego,

2. wyasygnować mu z funduszków miejskich — tytułem jednorazowego subsydjum — kwotę mk. 1.000.000.—,

3. utworzyć w związku z tem w budżecie Zarządu m. Łodzi na r/adm. 1922 nową pozycję 58, tyt. V dz. I wydatków „Komitet Obchodu 150 rocznicy ustanowienia K-sji Edukacji Narodowej i zgonu St. Konarskiego — mk. 1.000.000.—,

4. wezwać Magistrat do wykonania postanowień zawartych w pp. 1 i 2 niniejszej uchwały.

VI. W sprawie statutu o opłatach na rzecz Kasy Miejskiej m. Łodzi od wydawanych w Łodzi paszportów zagranicznych —

1. rozesłanie statutu uznać za 1-e czytanie,

2. Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 1394 z dn. 4. grudnia 1922 r., zatwierdza w 2-iem i 3-iem czytaniu następującą

S T A T U T

o opłatach na rzecz kasy m. Łodzi od wydawanych w Łodzi paszportów zagranicznych.

§ 1.

Na zasadzie uchwały Rady Administracyjnej Królestwa Polskiego z

dn. 27.II./9.12 1863 r. i postanowienia Komitetu Urz. w Król. Polsk. z dn. 6. 12. 1868 oraz art. 2 ust. w przedmowie skarbowości gmin miejskich z dn. 7.XI.1919 (Uz. Pr. 14/19 poz 150), jakoteż na podstawie pisma Min. Spr. Wewnętrznych do Województwa Łódzkiego z dn. 29.5.1922 L. dz. SM. 2930,— ustanawia się opłatę na rzecz kasy m. Łodzi od każdego wydanego paszportu zagranicznego w wysokości 50% opłaty skarbowej.

§ 2.

Opłatę tę winien wnieść do kasy miejskiej m. Łodzi każdy, kto otrzyma od właściwej władzy państwowej paszport zagraniczny, z wyjątkiem osób, o których mowa w paragrafie następnym.

§ 3.

Opłaty miejskiej od paszportów zagranicznych nie opłacają te osoby, które z mocy prawa obowiązującego nie składają jej na rzecz kasy państwowej, jak również młodzież udająca się na studia oraz robotnicy wyjeżdżający w celach zarobkowych.

§ 4.

Przepisy wykonawcze do niniejszego statutu wyda Magistrat w porozumieniu z Komisarzatem Rządu na m. Łódź.

§ 5.

Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

VII. W sprawie przeniesienia w stan spoczynku: a) Stanisława Logi, urzędnika Głównej Kasy Miejskiej, b) Jana Justa, woźnego Oddz. Obrachunkowego —

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 1352 z dn. 24 listopada 1922 r., postanawia

1. opierając się na „Przepisach o odprawach i zabezpieczeniu emerytalnem pracowników miejskich i ich rodzin“, przenieść z dn. 1. stycznia 1923 roku w stan spoczynku p. Stanisława Logę, urzędnika etatowego Głównej Kasy Miejskiej, oraz

przyznać mu w drodze wyjątku, poczynając od tegoż dnia, rentę dożywotnią w wysokości poborów miesięcznych urzędnika miejskiego XI kategorii (pensja zasadnicza łącznie z dodatkiem drożyznianym i dodatkiem rodzinnym, bez wszelkich innych dodatków),

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

B. Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu № 1388 z dn. 1. grudnia 1922 r., postanawia

1. opierając się na „Przepisach o odprawach i zabezpieczeniu emerytalnym pracowników miejskich i ich rodzin“, przenieść z dniem 1. stycznia 1923 r. w stan spoczynku p. Jana Justa, woźnego Oddz. Obrachunkowego, oraz przyznać mu w drodze wyjątku, poczynając od tegoż dnia, rentę dożywotnią w wysokości poborów miesięcznych oficjalisty miejskiego II kategorii (pensja zasadnicza łącznie z dodatkiem drożyznianym i dodatkiem rodzinnym bez wszelkich innych dodatków),

2. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

XIII. W sprawie kredytów dodatkowych na pokrycie przewidywanych przekroczeń budżetowych w r/adm. 1922 —

Następujący wniosek K-syj skarbowej i do spr. ogólnych:

Ze względu na niewystąpienie przez Magistrat w czasie właściwym z wnioskiem, uzasadniającym potrzebę przyznania miliardowych kredytów dodatkowych, natomiast wniesienie w ostatniej chwili bezpośrednio na posiedzenie K-syj w dn. 18. b. m. wniosku nieumotywowanego, Rada Miejska nie mając możliwości należytego zapoznania się z materiałem, postanawia:

1. sprawy w tych warunkach nie rozpatrywać, zdejmując ją z porządku dziennego posiedzenia Rady Miejskiej,

2. przedłożony wniosek zwrócić Magistratowi z poleceniem podania

Prezydjum R. M. do wiadomości w nieprzekraczalnym 10-dniowym terminie wysokości kwot, wydatkowanych do dn. 1. grudnia r. b. z poszczególnych pozycji budżetowych, wyszczególnionych we wniosku Magistratu № 1429 z dn. 12. b. m.

3. wezwać Magistrat do wykonania postanowienia zawartego w p. 2 niniejszej uchwały.

IX. W sprawie wyboru placu pod budowę gmachu Teatru Miejskiego —

A. Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu № 351 z dn. 4. kwietnia 1922 r., postanawia

1. wyznaczyć pod budowę gmachu Teatru Miejskiego skwer kolejowy, położony przy zbiegu ulic Kilińskiego, Dzielnej i Skwerowej,

2. ogłosić konkurs na opracowanie odpowiednich planów i kosztorysów,

3. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

B. Następujący wniosek r. Rapalskiego:

Jednocześnie z rozpoczęciem budowy Teatru Miejskiego przystąpić do budowy Domu Ludowego na Pl. Dąbrowskiego (uchw. Rady z dn. 4 września 1919 roku), przeznaczając na ten cel odpowiednio fundusze.

Budową Domu Ludowego zajmie się Komitet budowy Teatru, uzupełniony przez dokooptowanie przedstawicieli związków zawodowych.

X. W sprawie zapoczątkowania na szerszą skalę propagandy utrzymania w czystości ciała i mieszkania (wn. r. Prasziera) —

uchylając właściwy wniosek r. Prasziera — przejść nad sprawą do porządku dziennego.

Z powodu wyczerpania porządku dziennego przewodniczący o godz. 11 min. 30 wiecz. zamyka posiedzenie.

Przewodniczący

(—) St. Rapalski.

Prowadzący protokół

(—) P. Rundo.

Z Wydziału Plantacyj Miejskich.

Wydział plantacyj miejskich wykazał w roku ubiegłym nader ożywioną działalność.

Staraniem wydziału zadrzewiono w r. ub. 12 ulic, wystawiono fontannę w parku Sienkiewicza oraz za wodniono park im. Staszica.

W parkach miejskich rozstawiono ogółem 1,800 ławek dla wygody publiczności.

Oranżerie w zakładzie hodowlanym przy ul. Brzezińskiej powiększono o jedną szklarnię, oraz zaprowadzono centralne ogrzewanie. Również ogrzewanie kanałowe w oranżerii parku Sienkiewicza zamieniono na centralne. Wszelkie wazonowo przenośne rośliny przeniesiono na kufację do zakładu hodowlanego. Większą ilość roślin sprowadzono z warszawskiego ogrodu botanicznego, które na przyszły rok rozmnożone, będą zaczątkiem ogrodu botanicznego, mającego powstać w parku „Źródłiska”.

Roboty w parku 8-go Maja są na ukończeniu i w roku przyszłym park ten zostanie ostatecznie skończony. Wydział plantacyj zaopiekował się bratnią mogiłą przy ul. Letniej, którą otoczono kłombami i obstawiono ławkami. Miejsce to obecnie gromadzi wielu spacerowiczów.

Wielkie zadanie ma do przeprowadzenia wydział w roku przyszłym. Nastąpić ma rozpoczęcie robót przy założeniu parku ludowego, obejmującego przestrzeń 500 morgów. Na roboty wstępnie potrzeba, według opracowanego kosztorysu, 25 milj. mk. Również ukończony zostanie w roku przyszłym olbrzymi staw w parku Poniatowskiego, gdzie stanąć ma mleczarnia.

Co się tyczy ulic, to Lutocińska zmieniona będzie na plantę, a drzewkami wysadzone zostaną ulice: 8-go Sierpnia, Zakątna, Złotowska, Rzgowska i Petersburska. Na placach miejskich urządzone będą boiska dla działwy szkolnej.

Wszystkie prace prowadzi wydział plantacyj miejskich systemem go-

spodarczym. Wydział rozporządza 148 ludźmi, nie licząc robotników sezonowych. W liczbie tej jest 75 robotników i dozorców, 5 ogrodników-specjalistów oraz pomocnicy ich i praktykanci.

Niestety, niejednokrotnie zdarza się, iż drzewa ulegają zniszczeniu, zaś kołki i ławki używa ludność, szczególnie na krańcach miast, niejednokrotnie na opał.

Wzmoczną obecnie czynności zapobiegające tym smutnym objawom zdżyczenia.

Zagadnienia komunalne.

Oczyszczanie miast.

W numerze 71 „Dziennika Zarządu m. Warszawy” z dn. 15 IX r. b. ukazało się sprawozdanie z wystawy fachowej oczyszczania miast i taborów miejskich w Düsseldorfie w r. 1922, pióra S. Biłłowskiego, kierownika taboru miejskiego m. st. Warszawy.

Wystawa oczyszczania miast i taborów, która odbyła się w Düsseldorfie, była przede wszystkim przeglądem postępów, dokonanych przez przemysł niemiecki w okresie powojennym w dziedzinie zastosowania motorów i mechanizmów, zarówno do oczyszczania ulic i placów miejskich, jak do usuwania śmieci domowych.

Fabryki samochodów, zarówno, jak niektóre fabryki o specjalnym charakterze wojennym (Fr. Krupp w Essen), pozbawione widoków otrzymania w dalszym ciągu większych zleceń o charakterze militarnym, skierowały swe usiłowania w celu stworzenia aparatów odpowiadających potrzebom sanitarnym i porządkowym miast i osiągnęły w tym kierunku wyniki bardzo dodatnie.

Wśród eksponatów, przeważały ilościowo wozy i narzędzia o trakcji motorowej, chociaż zaznaczyć się godzi, że i w dziedzinie aparatów dla trakcji konnej, a nawet i dla po-

ciągu ludzkiego, były rzeczy godne widzenia i zastosowania.

W dziedzinie właściwego oczyszczania miasta, t. j. zamiatania ulic i placów miejskich, ich polewania, względnie zmywania, stanowiącego w Niemczech obowiązek gmin miejskich, trakcja automobilowa coraz bardziej wyciesza końską. Wyłącznie trakcja końska stosowana jest przede wszystkim w miastach małych (niżej 100,000 mieszkańców), równolegle zaś z trakcją motorową w miastach, mających stare dzielnice o wązkich i krętych ulicach. Dla trakcji końskiej używane są przeważnie konie ciężkie, belgijskie, na wóz jednokonny ładuje się do 600, na parokonny do 2000 klg.

Firma „Herm. Franke Ag. Gel-senkirchen Schalke“ wystawiła konne beczki do polewania ulic, dwukółkowe wozy obrotowe dla wywózki szlamu, nawozu i t. p. i praktyczne, stale zamknięte i automatycznie zamykające się wózki ręczne dla zbierania zmiotków ulicznych.

Wśród wystawionych wozów samochodowych przeważają ilościowo samochody benzynowe.

Występują tu pierwszorzędne firmy, częściowo o światowym imieniu („Daimler“, „Benz“, „Mulag“, „Fr. Krupp“, „D. a. g. Vornag“) i wystawiają zarówno zwykłe wozy ciężarowe, jak wozy o specjalnej konstrukcji nadbudowy (karoserji), zastosowanej do celów municypalnych. Widzimy więc samochody do oczyszczania ulic z ich zraszaniem, samochody-cysterny dla polewania ulic (dające się zastosować i do celów pożarniczych). Pojemność tych ostatnich waha się od 3500 do 5000 litrów, odpowiada to sile nośnej samochodów do 5 tonn przy zastosowaniu motorów 40 do 55 HP.

Na wyróżnienie zasługuje i wyjątek stanowi niewielka szrotka mechaniczna z polewaczką (fabryki „Fr. Krupp w Essen“) na samochodzie trzykółowym (motor 24 KP.) ogólnej wagi 1800 kg., mogąca w

ciągu godziny oczyścić do 20,000 mtr. kw.

Ogólną jednak tendencją fabryk samochodowych jest unifikacja typu samochodów, t. j. stosowanie dla wszystkich użytych i fabrykowanie tylko jednego typu motoru i podwozi.

Jednocześnie daje się odczuć dążenie do oddzielenia motoru od wozu, ażeby jeden motor mógł obsłużyć — oczywiście w różnym czasie, rozmaite wozy lub mechanizmy (szczotki męch, różne polewaczki, wozy dla wywózki śmieci), to też widzimy na wystawie oprócz całych samochodów oddzielne traktory („Benza“ i traktor siodłowy „Kruppa“). To samo, w dalsko wyższym stopniu, widzimy u firm, produkujących samochody elektryczne, które wszystkie (Hansa w Bremie, Elitwagen Ag. daimler Hentschel i Co w Berlinie i Henschel Schiele w Kolonii) wystawiają oddzielone od wozów a połączone na przednich 2 ch kołach części elektryczne, nazwane nawet przez firmę Elitwagen Ag. elektrycznym koniem.

W dyskusji na temat różnic pomiędzy samochodem benzynowym i elektrycznym, wysuwane bywają następujące argumenty:

za samochodem benzynowym — nieograniczony promień działania, znacznie większą szybkość, mniejsza wrażliwość na złe bruki, stała gotowość do pracy,

za samochodem elektrycznym — bezszumność, bezwonneść, możliwość użycia mniej wykwalifikowanych kierowników, większa ekonomiczność eksploatacji.

Przedstawiciele i zwolennicy trakcji elektrycznej, podkreślają, że ograniczony do 60 km. promień działania i ograniczona do 10 km. szybkość są zupełnie dla celów oczyszczania miasta wystarczające i nie stanowią wobec tego przeszkód do ich zastosowania. Ładowanie akumulatorów elektrycznych samochodów może się odbywać w nocy, gdy zużycie prądu elektrowni miej-

skiej jest najmniejsze, co przyczynia się do zmniejszenia wahań w ich pracy. Zarządy miejskie nie powinny się przyczyniać do powiększania (niepotrzebnie) ulicznych hałasów i śwedu.

Argumenty to, a bodaj, że przede wszystkim niższy, w warunkach niemieckich, koszt eksploatacji elektromobilu wpływają na to, że w dziedzinie oczyszczania miasta, wóz elektryczny zdaje się zyskiwać przewagę. Stosują go miasta: Berlin, Brema, Kolonja (Elitwagen). Najpoważniejszym argumentem na korzyść benzyny jest wrażliwość elektrowozów na złe bruki. Zarówno Elitwagen jak Bensa stosują do wszystkich wozów jeden typ baterji, złożony z 40 akumulatorów o 300 amper godzin.

W sprawie wywozu śmieci domowych, punkt ciężkości leży oczywiście nie w sposobie trakcji, ale w systemie zbierania, wywożenia i zużytkowania.

Wszystkie wymienione firmy samochodowe, zarówno benzynowe, jak elektryczne, produkują wozy dla wywózki śmieci domowych, zastosowane do różnych sposobów zbiórki, podobnie jak to czyni zupełnie w tym kierunku wyspecjalizowana już firma „Herm Franke Aeg.“, która wytwarza te typy wozu dla wywózki śmieci dla trakcji konnej.

Wywózka śmieci, należąca od dawna do obowiązków właścicieli domów coraz więcej przechodzi pod bezpośredni zarząd miejski. Miasta, nie mogąc ze względów sanitarnych i estetycznych pogodzić się ze sposobami wywózki, stosowanymi przez przedsiębiorców prywatnych, przejmują ten obowiązek na siebie w stosunku do wszystkich nieruchomości, pokrywając wydatki drogą pobierania odpowiednich opłat.

Własne przedsiębiorstwa miejskie wywózki śmieci istniały już w 1912 roku w 70 niemieckich miastach. Liczba ich od tego czasu wzrosła.

Do zbierania i wywózki śmieci stosowane bywają wspólnie na-

stępujące ulepszone sposoby, polegające na:

1 o) opróżnianiu naczyń do odpowiednich wozów,

2-o) zamianie naczyń,

3 o) zamianie dna w naczyniach.

We wszystkich wypadkach, naczynia jednolite, określonego typu są bądź własnością miasta, bądź przez miasto dostarczane. Naczynia to są przeważnie zrobione z grubej blachy cynkowej, a główną ich zaletą jest mocno przylegająca przykrywa. Przy zastosowaniu sposobu opróżniania naczyń używa się wiadra o pojemności koło 85 litrów, w które śmieci zbierają się w mieszkaniach. W określonej godzinie wiadra te wystawia się na ulicę. Przejeżdżający, szczelnie zamknięty wóz wypróżnia wiadra, ale w taki sposób, że otwór wozu i przykrycie wiadra otwierają się jednocześnie, stano więc nazewnątrz stale zamkniętą całość. Niektóre typy wiader (wspomnianej firmy Herm. Franke) mają płaskie formy i dają się ustawiać na ulicy jeden na drugim, zajmując bardzo mało miejsca. Po odjeździe, wozu lokatorzy zabierają swoje wiadra z ulicy. Zamiast wiader stosują się także cylindryczne żelazne beczki o pojemności od 100 do 200 litrów, które w liczbie jednej lub kilku sztuk ustawiają się na podwórzu. Lokatorzy znoszą śmieci do tych zamkniętych beczek, które przez obsługę wozów opróżniane są w sposób wyżej określony.

System zamiany naczyń polega na tem, że beczek się nie opróżnia na ulicy, ale zamienia na puste beczki, przywiezione przez wóz. Na wystawie widziałem demonstrowanie takiego wozu.

Auto-wóz, mieszczący na sobie 40 beczek żelaznych o zawartości 150 kg. każda, który obsługuje 40 domów, ze zmianą w tych domach beczek napełnionych śmieciami — na puste. Czynności te wykonywuje 2-ch ludzi. Z chwilą zajechania autowozu przed dom, jest zdejmowana z wozu na ziemię pusta beczka,

która jest cylindryczna przez jednego człowieka toczona na miejsce do podwórka i odwrotnie, a pełna śmieci beczka w ten sam sposób dostaje się na wóz. Czynności przy zmianie beczek odbywają się nader szybko i nie zabierają więcej czasu niż 10 minut.

Wywózka śmieci wykonywana jest według z góry udzielonych dyrektyw czy to na stację kolejową, barkę, ewentualnie na zwalę według przeznaczenia. Po opróżnieniu beczek ze śmieci, są one maszynowo myte i dezynfekowane.

System wymieniony beczek znajduje obecnie najogólniejsze zastosowanie — stosuje go szereg gmin berlińskich, Kolonja, Dortmund, Solingen i t. p.

O systemie zamiany dna używane są także większe naczynia podwórzowe. Naczynia takie obsługa wozu wstawia do worka i w worku otwiera dno, które razem ze śmieciami zostaje zabrane, a samo naczynie postawione na inne dno, przywiezione przez obsługę wozu. Worki zostają wywiezione i dna po wypróżnieniu worka i wymyciu dalej stosowane.

Wszystkie te systemy są w istocie swej jednakowo dobre, bo usuwają wydostawanie się kurzu i zapachu, wymagają jednak dobrze wykonywanych utensylii. Fabrykacja ich zajmuje się cały szereg firm. Najlepsze eksponaty dały firmy Herm. Franke, Gelsenkirchen i Schmidt i Melner, Weidenau.

Sposób użytkowania śmieci — bo właściwie każdy sposób ich usunięcia należy uważać za mniej lub więcej właściwe i całkowite ich użytkowanie, wykracza po za ramy tego mojego sprawozdania, uważam jednak za konieczne i o niem w związku z wystawą, parę słów wspomnieć.

Trzy są zasadnicze sposoby użytkowania śmieci:

1-o) Dlatego by palenie dawało ekonomicznie dobre rezultaty, niezbędnym jest, aby śmieci zawierały

znaczne ilości nie spalonego węgla w popiele, jak to ma miejsce w krajach taniego i dobrego węgla np. w Anglii — lub papieru, odpadków drzewa, gałganów i t. p. spalanych zwykle w piecu, jak to się dzieje tam, gdzie wiele gotuje się na gazie. Śmieci winny dawać nie mniej 1350 jednostek cieplnych na kg. W Niemczech spalanie jest stosowane w Nadrenji, Westfalji i nad Renem. Znaczenie higieniczne spalania śmieci ze szpitali i domów, gdzie są chorzy zakaźni dodaje rozpowszechnienia temu systemowi.

2-o) by istniało właściwe i niewymagające dalekiej odwózki użytkowanie śłaki, powstałej ze spalania śmieci, która wynosi około połowy wagi śmieci.

3-o) by otrzymana para była możliwie bezpośrednio użytkowana.

Eksponaty z dziedziny spalania śmieci wystawiły firmy: Humbol z Kolonji, Vesuvia A. G. Monachium, i Lurgi Ges. Für Wörmtechnik Frankfurt.

„Trójpodział” system rozpowszechniony we wszystkich większych miastach Stanów Zjednoczonych A. P. wydaje się być najracjonalniejszym sposobem użytkowania śmieci, gdyż polega przedewszystkiem na niedopuszczeniu do ich wytwarzania. W każdym mieszkaniu ustawia się trojkie naczynia, jedno do popiołu i kurzu, stanowiących w Charlottenburgu, gdzie system ten (bez powodzenia) stosowano, 69% wszelkich śmieci i nie przedstawiających żadnej możliwości dalszego przerobu, drugie do odpadków jadalnych (15%), które w specjalnych zakładach zamieniane są na paszę, trzecie (używają do tego teraz worki) do wszystkich podlegających wyrzuceniu grądów-gałganów, papieru, szkła i t. p. (16%), które podlegają ręcznemu sortowaniu dla wyciągnięcia z nich wszystkiego co się dla użytku lub przerobu nadaje. System ten można z powodzeniem stosować jedynie w miastach lub dzielnicach zamkniętych, gdzie ilość odpadków jadalnych i

gratów może opłacić koszty troj-
kich naczyń, potrójnej odwózki i t. p.
Wymaga o przytem ścisłego sto-
sowania się ludności do wydawa-
nych instrukcji w ciągu podziału i
nie nazbyt gruntowego sortowania
wyrzuconych gratów, które łatwo
staje się kosztowniejszem od otrzy-
manyh produktów.

System ten wymaga specjalnych
skrzyń, które wystawiła między in-
nemi firma Schmidt Melner z Wei-
denau.

Charlottenburg podczas wojny
zaniechał stosowania tego systemu.
Poczdám wprowadził system dzie-
lenia tylko na odpadki jadalne i
resztki. Zwałkę, najłatwiejszy spo-
sób pozbycia się śmieci z miasta,
ich wywózka, wyładowanie i przy-

krycie ziemią, można uważać jako
ich zużytkowanie tylko wtedy, gdy
zużyte one są na wyrównanie dolów,
na zamianę gruntów nie dających
się zastosować na grunty, mogące
podlec uprawie lub innemu użyt-
kowaniu, czasem na stworzenie
szpecnych miejsc, zadrzewionych
potem i t. p. System ten wymaga
jedynie odpowiednich wozów, bu-
dowanych i wystawionych przez
większość wspomnianych już firm.
Dla miast wielkich o uregulowanych
już okolicach przedstawia on wielkie
trudności, tymczasem jednak najogól-
niej jeszcze na kontynencie europej-
skim jest stosowanym.

S. Biłowicki

Kierownik Taboru miejskiego
m. st. Warszawy.

RUCH SŁUŻBOWY.

Z A A N G A Ż O W A N I A :				
№	data 1922 r.	NAZWISKO i IMIĘ	Wydział—Cddział	stanowisko
1	17-X	Wanke Lubomira	Opieki Społecznej	wychowawczyni
2	10-X	Miłobędzka Marja	" "	"
3	12-X	Peretjatkowiczówna Janina	" "	"
4	18 X	Dziekańska Marja	" "	"
5	10-XI	Krzemieniewski Marceli	Prezydjalny	ml. referent
6	16-XI	Dowbor Stanisław	Statystyczny	djetarjusz
8	17-XI	Jeżewski Ludomir	Prezydjalny	st. sekretarz
8	23-VIII	Studniarkówna Henr.	Oświaty i Kultury	djetarjusz
9	15-IX	Wodzińska Zofja	" "	"
10	17-XI	Różycka Elżbieta	Zdrowotności Publ.	"
11	6-XI	Szymański Eugenjusz	Statystyczny	"
12	20-XI	Olszenko Bronisław	Urz. Mieszkaniowy	"
13	1-XI	Gabszewiczówna Kaz.	Zdrowotności Publ.	mikroskopistka
14	20 XI	Gersonówna Lidja	Statystyczny	dietarjuszka
15	8-XI	Sawicka Janina	Szkolnictwa	higienistka
16	29 XI	Kłysowa Franciszka	Główna Kasa Miejsk.	dietarjuszka
17	22-XI	Lambrecht Henryk	" " "	dietarjusz
18	2-XII	Wilczyński Franciszek	" " "	"

(d. c. n.)

Kronika miejska.

— **Powyżka taryfy tramwajowej.** Z dniem 28 grudnia 1922 r. taryfa za przejazd tramwajami została podwyższona. Bilet normalny kosztuje 200 mk., dla uczniów i szeregowych — 140 mk. wieczorowy 300 mk., a nocny — 600 mk. Bilet miesięczny kosztuje — 30.000 mk.

— **O znizenie taryfy na kolejkach dojazdowych.** Na skutek interwencji radnego Bożyńskiego, złożonej w swoim czasie na posiedzeniu Rady Miejskiej w sprawie niepomniernie wygórowanej taryfy pasażerskiej na kolejkach dojazdowych, Magistrat poczynił starania w dyrekcji celem przystosowania taryfy do cen biletów, obowiązujących na liniach tramwajowych.

Dyrekcja kolejek elektrycznych dojazdowych wyjaśniła, że stosunkowo wysoka opłata na kolejkach nie jest skutkiem wyższej taryfy, lecz uzależniona jest od długości stref.

Wobec tego Magistrat zaproponował dyrekcji kolejek dojazdowych zmniejszenie długości wymienionych stref, względnie stworzenie w granicach miasta specjalnych stref, od owiadających istotnym potrzebom ludności okolic podmiejskich.

Wobec tego, że dyrekcja nie może rozstrzygnąć tej sprawy samodzielnie, Magistrat zwrócił się do Ministerstwa komunikacji o wydanie stosownej decyzji. Spodziewać się należy, że sfery miarodajne odniosą się do projektu Magistratu przychylnie ze względu na to, że ma on nader doniosłe znaczenie dla szerokich sfer ludności niezamożnej, która wskutek ostrego głodu mieszkaniowego zmuszona jest do szukania siedzib poza granicami miasta.

— **Wymiar państwowego podatku od dochodu.** Ukonstytuowana przez Magistrat komisja szacunkowa do wymiaru państwowego podatku od dochodu oszacowała dotychczas

7502 podatników. Ogólna suma wymierzonego dotychczas podatku przekracza 3 miljardy 300 milionów marek.

Z życia miast polskich.

O rozbudowę miast.

W ministerstwie skarbu odbyła się konferencja międzyministerjalna, poświęcona sprawie ustawy o rozbudowie miast.

Ministerstwo robót publicznych reprezentował p. wicemin. Rybczyński; prócz tego byli zaproszeni delegaci min. spraw. wewn. i rolnictwa oraz kilka banków. Obradom przewodniczył naczelnik wydziału w dep. budżetowym, p. Fr. Senkiewicz.

W obradach wyłonily się odrazu dwie alternatywy: 1) wypuszczenie obligacyj przez banki i 6 magistratów (z Warszawą i Łodzią na czele); 2) uzyskanie od ministerstwa skarbu 20 miliardów gotówką i wystąpienie do sejmu o wprowadzenie noweli do ustawy z tem, żeby sumę tę podnieść do 200 miliardów mk.

Ostatecznie zebrani, uznawszy, że obligacje nie znalazłyby obecnie popytu i byłyby zbyt kosztowne ze względu na procent, zdecydowali się na drugą drogę.

Tym sposobem sprawa utknęła na martwym punkcie, gdyż decyzja ministra skarbu nie prędko zapewne nastąpi i będzie musiała być prawdopodobnie uzgodniona ze stanowiskiem rady ministrów.

O plan regulacyjny wielkiej Warszawy.

Ministerstwo robót publicznych zwróciło się do magistratu m. Warszawy z żądaniem, aby do dnia 31 grudnia 1922 r. przedstawiony mu został plan regulacyjny miasta, a to ze względu na konieczność wyznaczenia terenów budowlanych w nowych dzielnicach dla różnych instytucyj i kooperatyw mieszkaniowych, o co wpływają już liczne podania.

Miejskie biuro regulacji odnośny plan już opracowało.

Treść numeru 1-go:

Zbiory pszenicy i żyta w Europie w roku 1921—1922.—

Dział Sprawozdawczy.

Protokół 49 posiedzenia Rady Miejskiej z dnia 20 grudnia 1922 r.— Z Wydziału Plantacyj Miejskich.—

Zagadnienia komunalne:

Oczyszczanie miast.—

Ruch służbowy.

Kronika miejska.—

Z życia miast polskich.—

OBWIESZCZENIE.

Na placu miejskim przy ulicy Pańskiej pod № pol. 113 w meście Łodzi, w r. 1902, z funduszy miejscowych przemysłowców, a po części z zasiłku kasy miejskiej, podbudowany został szpital dla robotników fabrycznych, który pozostawał pod egidą Łódzkiego Komitetu Rosyjskiego Czerwonego Krzyża.

Szpital ten urządzony został i istniał na mocy statutu, zatwierdzonego przez Zarząd Warszawskiego Okręgu Rosyjskiego Czerwonego Krzyża w dniu 18 maja 1896 r.

Na prawo użytkowania rzeczonoego placu miejskiego dla wyżej wskazanego celu pomiędzy Magistratem m. Łodzi a Łódzkim Komitetem Czerwonego Krzyża został zawarty akt, zeznany przed rejentem Gruszczyńskim w Łodzi dnia 29 listopada 1901 r. № 8453

w myśl § 2 i uwagi do § 4 powyższego statutu oraz punktu 2 przytoczonego aktu rejentalnego budynki i urządzenia szpitalne stanowią własność tych fabrykantów, którzy nabyli w tymże szpitalu łóżka i zapłacili za każde łóżko po 1500 rubli.

Miasto Łódź również jest współwłaścicielem budynków i urządzeń szpitalnych, gdyż nabyło dla biednych chorych mieszkańców miasta 40 łóżek za 60,000 rubli i oprócz tego udzieliło jednorazowej zapomogi w kwocie rubli 50.000.— na pokrycie niedoboru szpitala.

Zezwalając na postawienie budynków szpitalnych na placu miejskim, Magistrat w powyższym akcie rejentalnym postawił warunek, że gdy Rosyjski Czerwony Krzyż przestanie działać, lub też gdy budynki przeznaczone będą na cel inny (nie na szpital dla robotników fabrycznych) to Magistrat obejmuje wtedy plac z powrotem w swoje posiadanie, a co się tyczy budynków, to gdyby pomiędzy współwłaścicielami ich a Magistratem nie nastąpiło porozumienie co do dalszego przeznaczenia tych budynków, Magistrat mocen będzie zarządzić rozbiórkę tychże w ciągu lat trzech.

Wobec tego, że od czasu wybuchu wojny ustała u nas w kraju działalność Rosyjskiego Czerwonego Krzyża i szpital dla robotników fabrycznych na tej posesji już nie istnieje, i że nie odnaleziono urzędowego wykazu pp. fabrykantów, którzy zakupili łóżka dla swoich robotników w rzeczonym szpitalu, Magistrat m. Łodzi prosi tych wszystkich pp. fabrykantów, którzy nabyli w swoim czasie łóżka dla swych robotników, o złożenie posiadanych przez się na to dowodów i o porozumienie się z Magistratem co do dalszego przeznaczenia budynków i urządzeń szpitalnych.

Zaznaczamy równocześnie, że w razie niedojścia w te, mierze do porozumienia Magistrat w myśl przytoczonych wyżej warunków aktu rejentalnego mocen będzie budynki te rozebrać, urządzeniami zaś szpitalnymi rozporządzi się według swego uznania.

Zgłoszenia przyjmowane będą w Oddziale Prawnym Magistratu (Plac Wolności № 1, pokój № 8) codziennie w godzinach od 12 do 3 w ciągu dwóch miesięcy, poczynając od niżej podanej daty.

Łódź, dnia 21 grudnia 1922 roku.

Magistrat m. Łodzi.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

©dbite w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi ul. Zawadzka № 7.